

ΙΣΤΟΡΙΑ

Τα πρώτα Ελληνικά φύλα που ήταν εγκατεστημένα στην περιοχή του Ολύμπου, στη διάρκεια της 2ης χιλιετίας π.Χ. διακινήθηκαν σε ολόκληρη την ηπειρωτική Ελλάδα. Αρχικοί κάτοικοι ήταν κάποια Αιολικά φύλα, οι Λαπίθες (που έφυγαν πρώτοι), οι Αινιάνες και οι Περραιβοί. Οι δύο τελευταίοι, με πρωτεύουσα την Κύφο, είχαν πάρει μέρος στην Τρωική εκστρατεία με κοινό αρχηγό, τον Πολυποίτη.

Οι Περραιβοί έμειναν οι μόνοι κυρίαρχοι της περιοχής όταν, γύρω στα 1200 π.Χ., οι Αινιάνες άφησαν την παρολύμπια περιοχή και μετανάστευσαν στη Βόρειο Ήπειρο, στην κοιλάδα του ποταμού Αώου.

Στη δυτική πλευρά του βουνού βρίσκονταν οι πόλεις της Περραιβικής Τριπολίτιδας: η Άζωρος, η Δολίχη και το Πύθιο (με το περίφημο ιερό του Πυθίου Απόλλωνος).

Στο λεκανοπέδιο της Ελασσόνας βρέθηκαν οικισμοί της νεολιθικής εποχής, ενώ η αρχαία "Ολοσσών" συγκαταλέγεται από τον Όμηρο στο εκστρατευτικό σώμα των Πανελλήνων κατά της Τροίας.

Οι αρχαίοι του κάτοικοι, κι όσοι πηγαίνοντας προς τη Νότιο Ελλάδα τον διάβαιναν, θεωρούσαν τον Όλυμπο ως το κέντρο των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων, και τους δώδεκα θεούς ως κριτές και προστάτες τους. Το 1961 βρέθηκαν στην κορυφή του Αγ. Αντωνίου, κατά τη διάρκεια εκσκαφής που γινόταν για την ανέγερση του πανεπιστημιακού μετεωροσκοπείου, αντικείμενα λατρείας και αρχαιολογικά στοιχεία από το ιερό του Ολυμπίου Διός. Συγκεκριμένα, βρέθηκαν 14 λίθινες και μαρμαρίνες πλάκες με επιγραφές όπως "ΔΙΙ ΟΛΥΜΠΩ ΙΕΡΗΤΕΥΟΝΤΟΣ ΟΝΤΟΣ" και αρκετά χρυσά και χάλκινα νομίσματα. Όσον αφορά το μετεωροσκόπείο, λειτούργησε το διάστημα 1964-1973 (από μέσα Ιουνίου ως αρχές Οκτωβρίου).

Ο Όλυμπος με τα δάση και τις πλαγιές του, υπήρξε καταφύγιο και ορμητήριο κλεφτών, επαναστατών και ανταρτών. Είναι το μοναδικό βουνό της Ελλάδας που ταυτίστηκε τόσο πολύ με το ελεύθερο πνεύμα, τη λεβεντιά και την περηφάνια των Ελλήνων, όπως μαρτυρούν με τόση χάρη και μελωδία, πολλά από τα δημοτικά τραγούδια της Πατρίδας μας.

Η ιστορία στάθηκε πολυτάραχη στον Όλυμπο, η ευρύτερη περιοχή του οποίου, πέρα από ιερό προσκύνημα, αποτέλεσε πεδίο μαχών για τον έλεγχο της πρόσβασης από τη Θεσσαλία στη Μακεδονία από τα αρχαία χρόνια. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας το βουνό υπήρξε κρησφύγετο και ορμητήριο διασήμων κλεφτών και αρματολών.

Στον Όλυμπο ιδρύθηκε το δεύτερο αρματολίκι στην Ελλάδα, με επικεφαλής τον Καρα Μιχάλη, το 1489. Η δράση των κλεφτών στον Όλυμπο έκαναν τους Τούρκους να ξεσπάσουν την οργή τους στη σύμμαχο των κλεφτών (στα τέλη του 17ου αιώνα) Μηλιά, την οποία κατέστρεψαν. Την περίοδο εκείνη έδρα του αρματολικίου του Ολύμπου και της Δυτικής Μακεδονίας γίνεται το Λιβάδι Ολύμπου και πρώτος αναγνωρισμένος διοικητής του ανέλαβε ο Πάνος Ζήδρος. Το 18ο αιώνα οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να αντικαταστήσουν τους αρματολούς (οι οποίοι μεταπήδησαν πολλές φορές στην τάξη των κλεφτών) με Τουρκαλβανούς αρματολούς, οι οποίοι λυμαινόταν την ύπαιθρο της Μακεδονίας. Ωστόσο, μέχρι τη συνθηκολόγησή τους με τον Αλή Πασά, οι αρματολοί του Ολύμπου δε σταμάτησαν να αγωνίζονται σε στεριά και σε θάλασσα. Μεγάλα ονόματα που έδρασαν εκεί και σε άλλες περιοχές συμπεριλαμβάνουν το Νικοτσάρα, το Γεωργάκη Ολύμπιο και τη θρυλική οικογένεια των Λαζαίων.

Στις αρχές του 20ου αιώνα έως και τα πρώτα χρόνια μετά την απελευθέρωση, έδρασαν εδώ ληστές -γνωστότερος ο διαβόητος Γιαγκούλας. Κατά την εισβολή των Γερμανών το 1941 ο ελληνικός στρατός μαζί με μονάδες Νεοζηλανδών και Αυστραλών έδωσαν σημαντικές μάχες. Αμέσως μετά φώλιασε εδώ η Εθνική Αντίσταση ενώ λίγο αργότερα στο Λιτόχωρο άναψε η σπίθα που οδήγησε στον τραγικό εμφύλιο σπαραγμό.

Ο Όλυμπος στο πέρασμα των αιώνων

Ο Όλυμπος βρίσκεται ανάμεσα στην Πιερία της Μακεδονίας και την Περαιβία της Θεσσαλίας, περιοχές της αρχαιότητας που μοιραζόταν τον ορεινό του όγκο και είχαν εκτεταμένα σύνορα πάνω σ' αυτόν. Αποτελείται από τον Άνω και τον Κάτω Όλυμπο, ενώ ο Τίταρος "συμφυής τω Ολύμπω" αποτελεί βορειοδυτική επέκταση του ίδιου ορεινού όγκου με τον Όλυμπο. Πάντως, ο Άνω Όλυμπος, δηλαδή ο κεντρικός και περιφανής πυρήνας του τριπλού αυτού ορεινού συγκροτήματος, είναι ο κατεξοχήν Όλυμπος.

Η εκθαμβωτική και μεγαλοπρεπής εικόνα του περικού Ολύμπου, πρέπει να σφράγισε τη μνήμη του προϊστορικού ανθρώπου που κατοικούσε στους περικούς του πρόποδες. Μοιάζει έτσι σαν να αποτυπώθηκε μόνιμα και αναλλοίωτα σε ηρωικά τραγούδια που διασώθηκαν με την προφορική παράδοση και καταγράφηκαν τον 8ο π.χ. αιώνα από τον Όμηρο.

Ο Όλυμπος είναι για τον Όμηρο το κέντρο της ελληνικής θρησκευτικής συνείδησης, η κατοικία των αρχαίων θεών, με το Δία καθισμένο ψηλά στο θρόνο του, τον Μύτικα προφανώς, και τους θεούς δίπλα του.

Ο Όμηρος, που είναι το αρχαιότερο ελληνικό κείμενο και ενσωματώνει τις γνώσεις που κυκλοφορούσαν στην εποχή του και οι οποίες όπως είναι φυσικό, εκτεινόταν χρονικά σε πολλούς αρχαιότερους αιώνες, μιλά για τον Όλυμπο με την οικειότητα ενός ανθρώπου που τον ξέρει καλά. Ο Όλυμπος είναι για τον Όμηρο αγάννιφος και νιφόμες, δηλ. πολυχιονισμένος και χιονοσκέπαστος, είναι πολυδειράς και πολύπτυχος, δηλ. με πολλά φαράγγια και πολλές χαράδρες,

είναι η κατοικία των θεών, θεών έδος, και μάλιστα η ατράνταχτη κατοικία τους, θεών έδος ασφαλές αιεί. Ο Όλυμπος είναι για τον Όμηρο η κατοικία των Μουσών οι οποίες ονομάζονται Ολυμπιάδες και κόρες του Δία. Στον Ησίοδο οι Μούσες είναι ακόμα Ολυμπιάδες και κατοικούν στον Όλυμπο.

Από την αρχαιότητα ακόμα αναφέρονται οι πόλεις Πίμπλεια, Ηράκλειον, Πιερίς, Άθηρα, Πέτρα, και ακόμη τα Λεΐβηθρα (πατρίδα του μυθικού Ορφέα), το Πύθιο (ιερός τόπος του Απόλλωνα) και το Δίον, η ιερή πόλη των Μακεδόνων στους πρόποδες του βουνού

Οι κάτοικοι του Ολύμπου, στα Βυζαντινά χρόνια, συνέχισαν με μιλούν Ελληνικά και το Βυζάντιο που το ενδιέφερε κύρια ο περιορισμός της λατινικής γλώσσας, δεν ενόχλησε την περιοχή αυτή.

Η διατήρηση της ελληνικής γλώσσας στην περιοχή έδωσε σ' αυτήν ένα ουσιαστικό χαρακτηριστικό. Έμεινε ένας χώρος στον οποίο κυριαρχούσε ο Όλυμπος με την ιστορία του και τους θεούς του, με τους λόφους του Ορφέα, με τη θάλασσά του που σπάνια την διέσχιζαν οι Βυζαντινοί.

Γενικά στον Όλυμπο δεν έγιναν σπουδαία ιστορικά γεγονότα κατά τους Ρωμαϊκούς και Βυζαντινούς χρόνους.

Ο Όλυμπος γίνεται και πάλι ονομαστός επί Τουρκοκρατίας. Είναι το κρησφύγετο αλλά και το ορμητήριο διασήμων οπλαρχηγών, γεγονός που ανάγκασε τους Τούρκους να αναγνωρίσουν το αρματολίκι του από το 1425. Οι πιο ονομαστοί κλέφτες και αρματολοί που έδρασαν στην περιοχή του Ολύμπου τους επόμενους αιώνες ήταν ο Καρα-Μιχάλης, Ο Ζήνδρος, ο Γεωργάκης Ολύμπιος, οι Λαζαίοι, ο Νικοτσάρας, ο Βλαχάβας, ο Τζαχείλας, ο Χριστάκης, ο Καλόγερος, κ.ά.

Ο Νικοτσάρας μάλιστα αποβιβάστηκε στην παραλία του Λιτόχωρου με το σώμα του και βρίσκει ηρωικό θάνατο στην αρχή ενός παράτολμου σχεδίου για τον ξεσηκωμό της περιοχής. Οι κάτοικοι του Λιτόχωρου μετέχουν ενεργά στην επανάσταση του 1822, που έγινε στην περιοχή του Ολύμπου. Έγιναν άλλες δυο απόπειρες το 1833 και το 1854 μέχρι να γίνει η μεγάλη επανάσταση του 1878 που ήταν και η αρχή της απελευθέρωσης της Μακεδονίας.

Ο Όλυμπος και το Λιτόχωρο έπαιξαν πρωτεύοντα ρόλο στα γεγονότα εκείνης της περιόδου. Στην παραλία του Λιτοχώρου αποβιβάστηκε το εκστρατευτικό σώμα με επικεφαλής τον Κοσμά Δουμπιώτη, και οι αντιπρόσωποι σαράντα χωριών της περιοχής εξέλεξαν τον Λιτοχωρίτη πρόκριτο Ευάγγελο Κοροβάγγο Πρόεδρο της προσωρινής επαναστατικής επιτροπής, ενώ στο μετόχι του Αγίου Διονυσίου αποθηκεύτηκαν το πολεμοφόδια. Και όταν οι κάτοικοι της περιοχής χρειάστηκε να αντισταθούν στους Γερμανούς κατακτητές, στον Όλυμπο βρίσκουν καταφύγιο. Γι' αυτό και η παλιά μονή του Αγίου Διονυσίου καταστράφηκε το 1943 από τους Γερμανούς.

Μυθολογία

Οι πάντα χιονοσκεπαστες, μεγαλοπρεπείς κορυφές του Ολύμπου ήταν φυσικό να προκαλέσουν το δέος στις ψυχές των αρχαίων Ελλήνων και να θεωρηθεί τόπος ιερός. Έτσι, από το μεγάλο πλήθος των Θεών και ηρώων της Ελληνικής Μυθολογίας, οι αρχαίοι μας πρόγονοι διάλεξαν τους δώδεκα πιο αντιπροσωπευτικούς, σημαντικούς και συμβολικούς, και τους τοποθέτησαν ως προστάτες και κριτές τους, στο Ολύμπιο ανάκτορο της κορυφής του Μύτικα. Μια κορυφή την οποία δεν πάτησαν όμως ποτέ λόγω της ιερότητάς της. Ανέβαιναν μέχρι τις κορυφές του Αγίου Αντωνίου και του Προφήτη Ηλία όπου και αφιερώνοντά τους.

Το σχήμα του Ολύμπου, η πολύμορφη και ευμετάβλητη γοητεία της φύσης του, οι ψηλές κορυφές του, γεμάτες ομίχλη και χαμηλά σύννεφα που φέρνουν συχνά καταιγίδες, προκάλεσαν δέος και θαυμασμό στον προϊστορικό άνθρωπο που κατοίκησε στους πρόποδες του, όπου η αρχαιολογική σκαπάνη αποκαλύπτει σήμερα ευρήματα από οικισμούς της εποχής του σιδήρου. Οι πρώτοι αυτοί κάτοικοι της περιοχής θα δημιουργήσουν τους θρύλους που αργότερα θα αποδώσουν το Δωδεκάθεο των Αρχαίων Ελλήνων.

Οι δώδεκα θεοί κατοικούν στα φαράγγια, «τις πτυχές του Ολύμπου» όπως τα αποκαλεί ο Όμηρος- όπου βρίσκονται και τα παλάτια τους. Το Πάνθεον (ο σημερινός Μύτικας), είναι το σημείο συνάντησής τους, θέατρο των Θεωλλωδών συζητήσεών τους. Ο θρόνος του Δία (το σημερινό Στεφάνι), φιλοξενεί αποκλειστικά τον αρχηγό των θεών, τον Δία (Ζευ). Από κει εξαπολύει τους κεραυνούς του δείχνοντας έτσι την «Θεϊκήν του μήνιν». Το δωδεκάθεο συμπληρώνουν η Ήρα, η Εστία, η Δήμητρα, ο Ποσειδώνας, η Αθηνά, ο Απόλλων, η Άρτεμις, ο Ερμής, ο Άρης, η Αφροδίτη και ο Ήφαιστος. Ο Όλυμπος στην Ιλιάδα ονομάζεται μέγας, μακρύς, αιγλήεις (δηλ. λαμπρός), πολύδενδρος.

Στις ανατολικές παρυφές του Ολύμπου, στην Πιερία, η μυθολογική παράδοση τοποθέτησε τις εννέα Μούσες, προστάτιδες των Καλών Τεχνών, θυγατέρες του Δία και της Τιτάνιδας Μνημοσύνης: η Κλειώ, η Ευτέρπη, η Θάλεια, η Μελπομένη, η Τερψιχόρη, η Ερατώ, η Πολύμνια, η Ουρανία και η Καλλιόπη.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΙΣΤΟΡΙΑ

Το σχήμα του Ολύμπου, η πολύμορφη και ευμετάβλητη γοητεία της φύσης του οι ψηλές κορυφές του, γεμάτες ομίχλη και χαμηλά σύννεφα που φέρνουν συχνά καταιγίδες, προκάλεσαν δέος και θαυμασμό στον προϊστορικό άνθρωπο που κατοίκησε στους πρόποδες του, όπου η αρχαιολογική σκαπάνη αποκαλύπτει σήμερα ευρήματα από οικισμούς της εποχής του σιδήρου. Οι πρώτοι αυτοί κάτοικοι της περιοχής θα δημιουργήσουν τους θρύλους που αργότερα θα δώσουν το δωδεκάθεο των αρχαίων Ελλήνων.

Οι δώδεκα θεοί κατοικούσαν στα φαράγγια - στις πτυχές του Ολύμπου όπως τα αποκαλεί ο Όμηρος - όπου βρίσκονται και τα παλάτια τους. Το Πάνθεον (ο σημερινός Μύτικας), είναι το σημείο συνάντησής τους θέατρο των θεελλωδών συζητήσεών τους. Ο θρόνος του Δία (το σημερινό Στεφάνι), φιλοξενεί αποκλειστικά τον αρχηγό των θεών, το Δία. Από εκεί εξαπολύει τους κεραυνούς του, δείχνοντας έτσι τη «θείκην του μήνιν». Ο Όλυμπος στην Ιλιάδα ονομάζεται μέγας, μακρύς, αιγλήεις (δηλ. λαμπρός), πολύδενδρος.

Στους πρόποδες του Ολύμπου, 5 χλμ. από τη θάλασσα, βρίσκεται το Δίον, ιερή πόλη των Μακεδόνων αφιερωμένη στο Δία και στους δώδεκα θεούς. Η ακμή του τοποθετείται ανάμεσα στον 5ο π.Χ. και τον 5ο μ.Χ. αιώνα. Οι ανασκαφές, που άρχισαν το 1928 και

συνεχίζονται μέχρι σήμερα, αποκάλυψαν πλούσια ευρήματα της μακεδονικής, ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής, που βρίσκονται στο μουσείο του Δίου. Η Πίμπλεια και τα Λείβηθρα, άλλες δύο αρχαίες πόλεις στην περιοχή του Ολύμπου, σχετίζονται με το μύθο του Ορφέα και τα ορφικά μυστήρια. Αλλά και αργότερα η ιστορία στάθηκε πολυτάραχη στον Όλυμπο. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας το βουνό υπήρξε κρησφύγετο και ορμητήριο διάσημων κλεφτών και αρματολών. Στα νεώτερα χρόνια, μετά το 1900, έδρασαν εδώ ληστές. Κατά την εισβολή των Γερμανών το 1941 ο ελληνικός στρατός μαζί με μονάδες Νεοζηλανδών και Αυστραλών έδωσε υποχωρώντας σημαντικές μάχες. Αμέσως μετά φώλιασε εδώ η Εθνική Αντίσταση.

Ολόκληρος ο Όλυμπος κηρύχθηκε αρχαιολογικός και ιστορικός χώρος προκειμένου να διαφυλαχθεί η μνημειακή και ιστορική του όψη.

ΟΛΥΜΠΟΣ ΚΑΙ ΟΜΗΡΟΣ

Από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα ο Όλυμπος είναι το μοναδικό ίσως βουνό που κατάφερε να διατηρήσει το μυθικό του χαρακτήρα και τη μεγαλοπρέπειά του. Αντικρίζοντας το βουνό και τις κορυφές του, αλλά προπαντός ανεβαίνοντας στον Όλυμπο, νιώθεις πως οι θεοί ποτέ δεν έφυγαν από τα παλάτια τους και ότι κάπου θα τους συναντήσεις. Και αυτή η ίδια εικόνα του ψηλού βουνού που συχνά σκεπάζεται από σύννεφα πρέπει να αποτυπώθηκε μόνιμα και αναλλοίωτα στα ηρωικά τραγούδια που διασώθηκαν με την προφορική παράδοση πριν από τον 8ο π.Χ. αιώνα και ήταν δημιουργήματα μιας ολόκληρης σειράς εμπνευσμένων επικών ποιητών που δούλεψαν ακούραστα τη γλώσσα, το στίχο και το μύθο. Το έργο αυτών των ανθρώπων κληρονόμησε και τελειοποίησε στο δεύτερο μισό του 8ου αιώνα π.Χ. ο Όμηρος, στον οποίο αποδίδονται τα μόνα έπη που σώθηκαν ολόκληρα: η Ιλιάδα και η Οδύσσεια.

Όμηρος

Στα δύο αυτά έπη, ο Όμηρος μιλά για τον Όλυμπο με την οικειότητα ενός ανθρώπου που φαίνεται ότι ξέρει το βουνό αρκετά καλά, αν και δεν τον είχε δει πιθανότατα ποτέ στη ζωή του. Όταν αναφέρεται σ' αυτόν, χρησιμοποιεί τα επίθετα «αιγλήεις» (λαμπρός), «αγάννιφος» και «νιφόεις», δηλαδή πολυχιονισμένος και χιονοσκέπαστος, άλλού τον λέει «πολυδείρα» και «πολύπυχο», δηλαδή με πολλά φαράγγια και χαράδρες και αλλού «μέγα», «μακρύ» και «πολύδενδρο».

Κυρίως όμως ο Πιερικός Όλυμπος είναι για τον Όμηρο το κέντρο της ελληνικής θρησκευτικής συνείδησης, η έδρα του Ολύμπιου Δία, του αδιαφιλονίκητου κυρίαρχου των θεών και των ανθρώπων, και η κατοικία και των άλλων θεών, των Ολυμπίων θεών. Εκεί ο Ήφαιστος, ο θεϊκός τεχνίτης, είχε χτίσει στα φαράγγια, τις «πυχές του Ολύμπου» όπως τα ονομάζει ο Όμηρος, ένα παλάτι για κάθε θεό. Το πιο περίλαμπρο από όλα, χτισμένο στην κορυφή του βουνού, ήταν το ανάκτορο του Δία. Το πώς ήταν το παλάτι του Δία μπορεί κανείς να καταλάβει παίρνοντας μια ιδέα από τα λαμπρά παλάτια στη γη. Έτσι, ο Τηλέμαχος το φαντάζεται σαν το παλάτι του Μενέλαου στη Σπάρτη και λέει στο φίλο του, το γιο του Νέστορα τον Πεισίστρατο :

«Θάμαζε, γιε του Νέστορα, πολυάκριβέ μου φίλε,

τη λαμπεράδα του λευκού στ' αχόλελο παλάτι,

το κεχριμπάρι, το χρυσό, το φίλντισι, τ' ασήμι

Παρόμοιο θά' ναι σαν και αυτό του Δία το παλάτι».

Και ο Μενέλαος απαντάει :

«Παιδιά μου, ποιος μπορεί θνητός να παραβγεί του Δία;

Αθάνατοι είναι οι θησαυροί και το παλάτι εκείνου».

(Οδύσσεια, Ραψ. δ, στ. 73-80, μετάφραση Ζήσιμου Σιδέρη)

Σ' αυτό το παλάτι συγκεντρώνονταν κάθε μέρα οι θεοί, καθισμένοι σε θρόνους, και ο Ζευσ στο κέντρο, σαν πατέρας και βασιλιάς της γεωμετρικής εποχής, για να κατευθύνουν τις τύχες των ανθρώπων, για να συζητήσουν και να αποφασίσουν, να μαλώσουν και να συμφιλιωθούν για τους μεγάλους ήρωες του τρωικού πολέμου ή για την τύχη του Οδυσσέα (Οδύσσεια, ραψωδίες α και ε). Ο Απόλλωνας τους μάγευε με τη λύρα του κι οι Μούσες τραγουδούσαν τα ωραιότερα τραγούδια τους. Η Ήβη, θεά της νεότητας και κόρη του Δία και της Ήρας, πρόσφερε την αμβροσία μέσα σε χρυσά πιάτα και νέκταρ σε χρυσές κούπες. Από την κορυφή του Ολύμπου ο Ζευσ σφενδόνιζε τον κεραυνό του. Κάθε πρωί, η Ηώ, «παρατώντας το κρεβάτι του ωραίου Τιθωνού», ανέβαινε με το άρμα της στον Όλυμπο «φως να φέρει στους θεούς και τους ανθρώπους» και το βράδυ, με την εξαφάνιση του ήλιου, όλα ξαναγύριζαν στη σιωπή στην ουράνια κατοικία.

Όταν ο Δίας θέλει να επισφραγίσει την τρομερή υπόσχεσή του στη Θέτιδα, την τραγική μητέρα του Αχιλλέα, επιβλητικά γνέφει με τα φρύδια του και ολόκληρος ο Όλυμπος τραντάζεται (Ιλιάδα, ραψωδία Α, στ. 528 κ.ε.). Και όταν στην αρχή της Ιλιάδας (Ραψωδία Α, στ. 43 κ.ε.) ο Απόλλωνας έρχεται στο στρατόπεδο των Ελλήνων για να εκδικηθεί την προσβολή που είχε γίνει στον ιερέα του το Χρύση από τον Αγαμέμνονα, από τις κορυφές του Ολύμπου κατεβαίνει τρομακτικός με το τόξο και τη φαρέτρα στους ώμους, προχωρώντας «σαν τη μαύρη νύχτα».

Αλλά και στην Οδύσσεια, η Αθηνά

Χύθηκε τότε από την κορυφή την ολυμπίσια κάτω,

Κι ευτύς στο Θιάκι βρέθηκε (Ραψ. α)

Και όταν ο Δίας έστειλε τον Ερμή στο νησί της Καλυψώς, για να της παραγγείλει την απόφαση των θεών για το νόστο του Οδυσσέα,

Είπε και υπάκουσε ο γοργός του Δία αποκρισάρης.

Κι έδεσε ευτύς στα πόδια του δυο όμορφα σαντάλια.

Κι απ' την Πιερία σαν πέρασε, χύθηκε απ' τον αιθέρα

Στο πέλαγο και πήγαινε στο κύμα σαν το γλάρο

(Ραψ. ε στ. 46 κ.ε. μετάφραση Ζήσιμου Σιδέρη)

Αθανασία, μεγαλειότητα και ανέμελη μακαριότητα χαρακτήριζαν κατά τον Όμηρο τους Ολύμπιους θεούς. Είναι όμορφοι και παντοδύναμοι και όλες οι χαρές της ζωής είναι δικές τους. Ό,τι δεν μπορούν να χαρούν εύκολα οι θνητοί, το χαίρονται οι αθάνατοι.

Και η κατοικία τους, ο Όλυμπος, πραγματικός, επιβλητικός, αγέρωχος και ταυτόχρονα μυθικός, παραμυθένιος. Ένας τόπος που ο Όμηρος τον θέλει ολόφωτο, ένας τόπος

«.....όπου, καθώς διηγούνται,

τη μόνιμή τους έδρα έχουν οι θεοί ασφαλισμένη

δεν τη χτυπούν ανέμοι, δεν τη λασπώνουν οι νεροποντές,

χιόνι δεν τη βαραίνει

μόνον αιθρία απλώνεται παντού, λάμψη λευκή την περιβάλλει.

Εκεί μακαρισμένοι χαίρονται οι θεοί την αιώνια ζωή.

(Οδύσσεια, ραψ. ζ στ. 55 κ.ε., μετάφραση Δ.Ν. Μαρωνίτη)

Και ο Ησίοδος τον 7ο π. Χ. αιώνα εμπνέεται από τον Όλυμπο.

Ησίοδος

Ευχαριστούν την ψυχή του Δία

πάνω στον Όλυμπο

οι Ολυμπιάδες μούσες,

οι κόρες του ασπιδοφόρου Δία.

Μα στου Ολύμπου απάνω τις κορφές

που ' ναι στεφανωμένος με σύννεφα χρυσά,

ο Δίας των θεών, Ο βασιλιάς,

το ριζικό να καταλύσει δεν τολμά.

ΟΛΥΜΠΟΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ο Όλυμπος ακόμα και σήμερα δε σταμάτησε να εμπνέει, αλλά αντίθετα μαγεύει με την ομορφιά του, τους θρύλους του και τη μεγάλη του παράδοση. Δεκάδες φυσιολάτρες αλλά και σύγχρονοι ποιητές εμπνεύστηκαν από τον Όλυμπο και αναφέρονται σε αυτόν στα ποιήματά τους.

Όλυμπε, σε είδα μίαν αυγή ζωσμένα στήθια να' χεις
Με μαύρα νέφη, με αστραπές, και με στοιχειών αγώνες.

Νικόλαος Πετμεζάς- Λαύρας

Κατάκορφα στον Έλυμπο

Κατάκορφα στον Έλυμπο θα στήσω κανοκιάλι
να ιδώ την πλάση τωρινά μαζί και περασμένα,
μπας και χωρίσω ένα σκοπό μες στην ανεμοζάλη
που όλο τον κόσμο τυραγνεί και όχι πιο λίγο εμένα...

Αθάνας Γεώργιος

Τα δυο βουνά

Εβρόντουν κι άστραφταν παντού τα κλέφτικα λημέρια.
Γοργά του Χάρου εθέριζαν τ'αχόρταγα τα χέρια,
κι ήταν ο πόλεμος χαρά, τα φονικά παιχνίδια....
Με μιας θολώνουν του Ολύμπου τα χιονισμένα φρύδια

και μαύρα νέφη απλώνονται στου Κίσαβου τη ράχη.

Βαλαωρίτης Αριστοτέλης

Όλυμπος – Βουνό των θρύλων

Βίγλα τ' ουρανού και των αιώνων

-λάμποντα Όλυμπε,

απ' το αθεώρητο ύψος σου...Γερόλυμπε,

-απέθαντο βονό θεών και θρύλων

που τα πετρώματά σου πυργώνουν

τη συνέχεια της Ελλάδας

στους αιώνες

Ερανιώτης Κώστας

Ολύμπιο τραγούδι

Πρώτοι και καλύτεροι δοκιμάσαμε

το αιώνιο ρίγος ων αθανάτων.

Πάνω κει στήσαμε τους θεούς μας.

Κορίδης Γιάννης

Όλυμπος

Χιλιотραγουδισμένε Όλυμπε, καμάρι της Ελληνικής γενιάς.

Άρχοντα πρώτε, ανάμεσα στους θρύλους των βουνών,

Που σκιαγραφεί τον ίσκιό σου,

ο ήλιος του μύθου και της ιστορίας...

Κωνσταντινίδου Λούλα

Φλογέρα του βασιλιά

Στον Όλυμπο όρνια φώλιασαν και λύκοι εκεί μονιάζουν

κι οι λαγκαδιές του αρίφνητες κι ανέγγιαγα τα χιόνια

και τα λημέρια είναι άπαρτα, κι είν' αποφασισμένα

τα παλληκάρια τα γερά με τ' άρματα στα χέρια...

Παλαμάς Κωστής

Όλυμπος

Θεοί και Κλέφτες γιγάντωσαν

Της φήμης σου το κάστρο.

Μύθοι και αίμα σκάλισαν

Της δόξας σου το σίχο....

Στα βράχινάσου σύνορα

Φ'ωλιασε του κόσμου η αρμονία

Κι' αιώνες γονατίσανε

Στην κάθε σου κορφή...

Παπάζογλου Πέτρος

Ανεβαίνοντας στον Όλυμπο

Όλυμπε, ανήφορε του Δία,
το χώμα σου είναι μαύρο
ζυμωμένο μ' όλα τα χινόπρωρα
των καστανιών και των πλατάνων,
και το ποδι χώνεται βαθύτερα από το 'σταγάλι
για να σ' ανέβει...

Σικελιανός Άγγελος

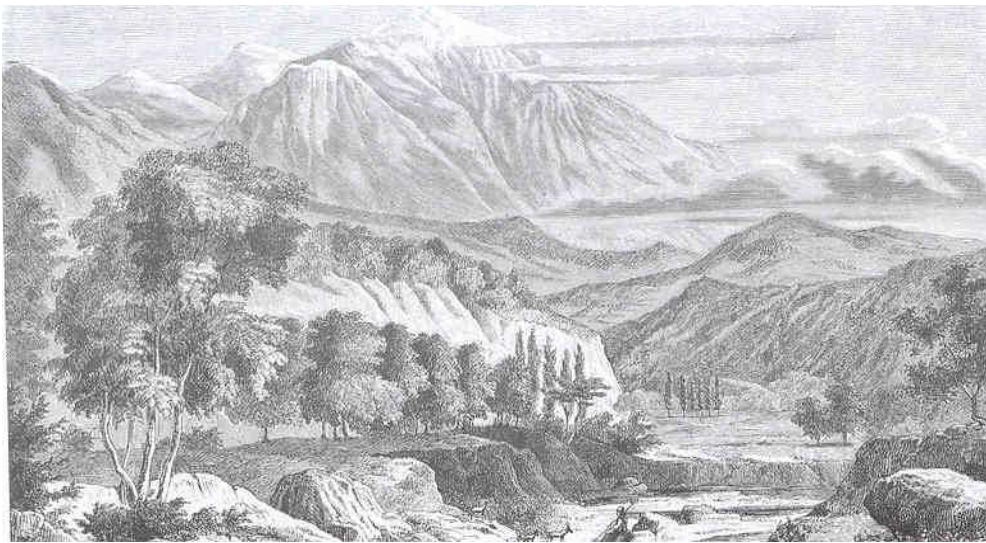
Όλυμπος

Βουνά όμορφα μας χάρισε
ο Θεός σ' αυτή τη γη
μα τον Όλυμπο τον στόλισε
με χάρη περισσή...
...Και από τα πέρατα έρχονται
με δέος οι λαοί
θεούς να ανταμώσουνε
σου Ολύμπου την κορφή
Χαλκιαδούδης Θεόδωρος

Όλυμπος

Πανώριο βουνό,
θεών και ημιθέων ενδιαίτημα,
ηρώων μετερίζι και ορμητήριο.
Το δυσθεώρητο ύψος σου,
της φυλής μας τη συνέχεια μαρτυρεί...

Χειμώνας Χρήστος

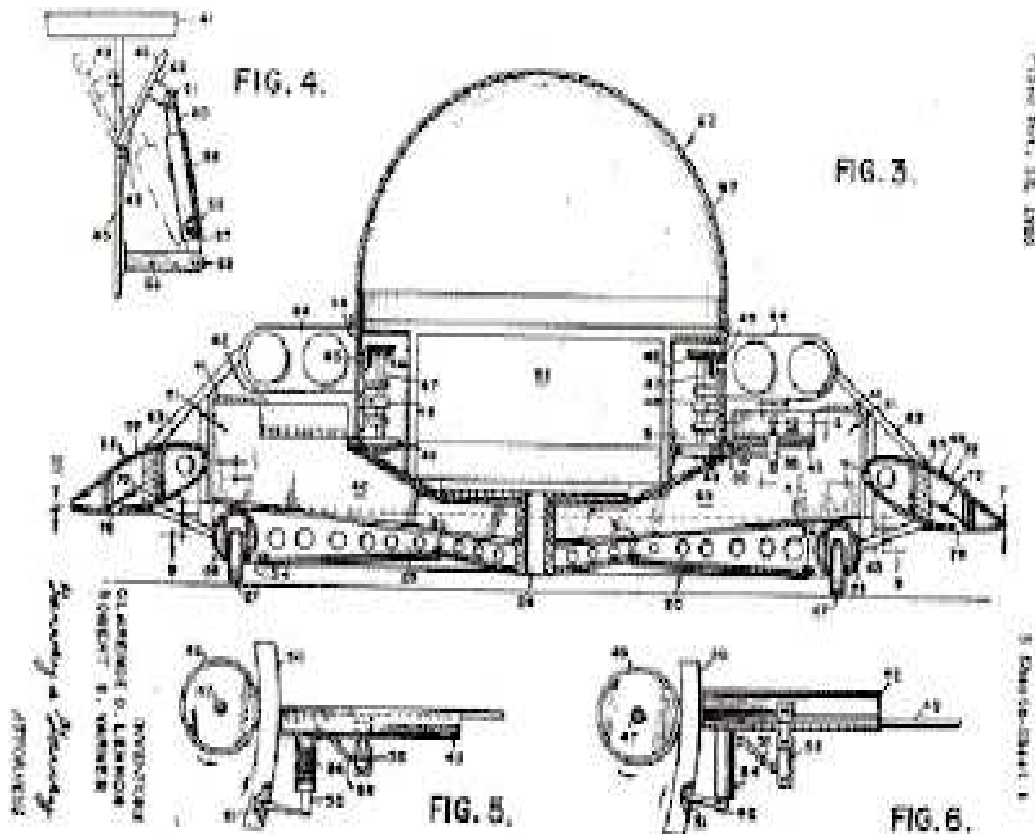
Όποιος βρεθεί στην περιοχή του Ολύμπου, που από τα αρχαία χρόνια ονομάστηκε “Το στεφάνι του Δία”, θα αντικρίσει ένα εκπληκτικό φαινόμενο. Κάθε πρωί με την ανατολή του Ηλίου, οι σκιές που δημιουργούνται στην κόψη του βουνού, απεικονίζουν το πρόσωπο του Δία με όλα τα χαρακτηριστικά του! Είναι ένα γεγονός, το οποίο όλοι οι κάτοικοι των γύρω χωριών του Ολύμπου γνωρίζουν εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Η τοποθεσία αυτή, έχει ονομαστεί “Ο θρόνος του Δία”!

U.F.O Στον Όλυμπο

Εδώ και πέντε χρόνια, ένα εκπληκτικό U.F.O έχει γίνει μόνιμος κάτοικος στους νομούς Πιερίας και Μαγνησίας και γενικότερα στην ευρύτερη περιοχή του Ολύμπου. Το έχουν δει εκατοντάδες άτομα, κάθε φορά με το ίδιο δέος. Πότε εμφανίζεται με τρομερή ταχύτητα από τη θάλασσα και σε δευτερόλεπτα φτάνει στην κορφή του Ολύμπου και εξαφανίζεται από πίσω του, πότε προβάλλει ορμητικό από τις χαράδρες του βουνού, άλλες φορές πάλι ακολουθεί απαλά το ανάγλυφο του εδάφους και χάνεται πέρα από το κάστρο του Πλαταμώννα, ακολουθώντας τις στροφές του δρόμου.

Οι ιστορίες και οι μύθος για εξωγήινους και όντα έχουν την τιμητική τους κάθε φορά που αυτό το U.F.O κάνει την εμφάνισή του. Οι μύθοι για την «επιστροφή των Ε» και τα μυστικά εξωτικά όπλα που είναι θαμμένα στις χαράδρες του βουνού και που θα κάνουν κυρίαρχη την Ελλάδα, οργιάζουν. Όπως λέγεται από κάποιους, το συγκεκριμένο U.F.O έχει Ελληνικό όνομα! Ότι δεν έρχεται από έναν άλλον κόσμο, αλλά από τα υπόστεγα μιας εταιρείας του Βόλου. Το όνομά του; «Πήγασος»! Και η κατασκευάστρια εταιρεία του κάνει εκεί τις δοκιμές του. Τελευταίες πληροφορίες αναφέρουν ότι το σύστημα αξιολογείται και πιθανόν θα αγοραστεί από τον ελληνικό στρατό.

Οι πυραμίδες του Ολύμπου

Υπάρχουν οι πυραμοειδές κορυφές του Ολύμπου, οι οποίες σύμφωνα με την παράδοση αλλά και την άποψη μελετητών, μόνο τυχαίες δεν είναι. Από την αρχαία Ελλάδα ξέρουμε ότι όλες οι σημαντικές τοποθεσίες που επέλεγαν οι Έλληνες, βρίσκονταν σε στρατηγικής σημασίας σημεία ή και σε ιερούς τόπους από την ίδια την φύση. Κάτι τέτοιο συμβαίνει και με τις πυραμίδες του Ολύμπου. Μόνο που σύμφωνα με την παράδοση αλλά και τις ιστορίες των κατοίκων του Ολύμπου, οι οποίες σώζονται μέχρι σήμερα, αυτές οι πυραμίδες δημιουργήθηκαν τους αρχαίους χρόνους, είτε από μια προηγμένη ανθρώπινη τεχνολογία, αφού φαίνονται να είναι λαξευμένες, είτε ότι τις δημιούργησαν οι ίδιοι οι θεοί για δικά τους στρατηγικά σημεία. Στις τρεις αυτές κορυφές των πυραμίδων βρίσκονται οι περιοχές Τούμπα, Αγ. Αντώνιος και Προφήτης Ηλίας αντίστοιχα.

Το σημαντικό και καθόλου μυθολογικό στοιχείο για τις πυραμίδες είναι οι αποστάσεις και οι μοίρες που σχηματίζουν οι γωνίες τους! Επιστήμονες λένε ότι την ίδια ακριβώς γωνία έχουν και τα 3 αστέρια της ζώνης του Ωρίωνα στον ουρανό. Τις λεγόμενες "Τρεις Βασιλείες". Από τα 3 αυτά άστρα, τα δύο είναι σε ευθεία γραμμή και το τρίτο απέχει 27 μοίρες. Ακριβώς την ίδια γωνία μοιρών αλλά και την πλήρη ταύτιση με τα 3 άστρα του Ωρίωνα, έχουν οι 3 πυραμίδες του Ολύμπου. Σκεφτήκατε πού αλλού στην Γή, συμβαίνει η ίδια αυτή ακριβώς ευθυγράμμιση με την ζώνη του Ωρίωνα; Στις πυραμίδες της Γκίζας στην Αίγυπτο! Και εδώ έρχονται οι ιστορίες και οι μύθοι, για το κατά πόσο είναι φυσικές ή... τεχνητές, οι πυραμίδες του Ολύμπου.

Η Εκκλησία του Προφήτη Ηλία

Πολλοί είναι οι κάτοικοι αλλά και οι επιστήμονες, οι οποίοι έχουν αναφέρει πως στην περιοχή που βρίσκεται η Εκκλησία του προφήτη Ηλία στον Όλυμπο, υπάρχουν πολύ ισχυρά ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Μάλιστα υπάρχουν μαρτυρίες πολλών ανθρώπων οι οποίοι παρευρίσκονταν σε λειτουργίες τις Εκκλησίας, να λένε ότι ένιωθαν μία ανατριχίλα και τους σηκώνονταν τα μαλλιά από την ισχυρή ηλεκτρική φόρτιση του χώρου.

Οι Πιερίδες Μούσες

Ο μύθος των Πιερίδων μουσών, είναι πολύ γνωστός στους κατοίκους των χωριών γύρω από τα Πιέρια Όρη. Ο ποταμός που κατεβαίνει από τα Πιέρια όρη ονομάζεται “Μόρνος” ποταμός (Ο όρος Μόρος σημαίνει σκοτεινός) ο οποίος σύμφωνα με τους θρύλους της περιοχής, συνδέεται με τον ποταμό Λυκώνα των Μουσών. Εκεί οι κάτοικοι έχουν γίνει μάρτυρες αρκετών μυστήριων φαινομένων. Βοσκοί, εργάτες, αλλά και κάτοικοι της περιοχής, έχουν αναφέρει ότι έβλεπαν γυμνές κοπέλες να χορεύουν στο δάσος τραγουδώντας και διάφορα άλλα τέτοια φαινόμενα που τα χαρακτήριζαν σαν Μούσες. Και όπως ήταν αναμενόμενο, οι κάτοικοι φοβόντουσαν και κλείνονταν στα σπίτια τους. Από την άλλη όμως υπήρχαν και μερικά φαινόμενα σε αυτές τις περιοχές, τα οποία οι κάτοικοι τα χαρακτήριζαν ως δαιμονικά. Όπως π.χ. η μαρτυρίες για το “μαλλιαρό χέρι”, όπως το ονόμασαν στο χωριό Κόρνα, το οποίο το έβλεπαν σε ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι του χωριού και τους προκάλούσε ένα τεράστιο τρόμο.

Το εγκαταλελειμμένο χωριό Σκοτεινά

Κατηφορίζουμε για το χωριό Σκοτεινά στον Όλυμπο. Πλέον δεν υπάρχει ψυχή στο χωριό. Κάτι, έκανε τους κατοίκους του να φύγουν πανικόβλητοι από το χωριό, που συνορεύει με τον ποταμό Μόρνο που όπως αναφέραμε και πριν, Μόρνα σημαίνει σκοτάδι... Το συγκεκριμένο χωριό κάποτε ήταν γεμάτο ζωή. Υπήρχε μεγάλη δραστηριότητα των κατοίκων σε κτηνοτροφία, δασοκομία και υπήρχε και ένα εργοστάσιο ξυλείας. Μέσα στο συγκεκριμένο εργοστάσιο μάλιστα, το οποίο έχει εγκαταλειφθεί από την δεκαετία του '60, υπάρχουν ακόμα άθικτα τα έγγραφα, τα βιβλία και διάφορα άλλα αντικείμενα, σαν να τα άφησε κάποιος εκεί, μόλις έναν μήνα πριν. Ο λόγος που έχει συμβεί αυτό στο συγκεκριμένο χωριό, είναι γιατί οι κάτοικοι δεν ήταν καθόλου ευχαριστημένοι με ότι συνέβαινε. Μάλιστα αρκετοί ήταν εκείνοι οι οποίοι προσπάθησαν να έρθουν σε επαφή με κάποιον πρώην κάτοικο του χωριού, ώστε να τους πουν μερικά από τα περιστατικά που είχαν προκαλέσει τρόμο στο χωριό και ανάγκασαν τους κατοίκους του να το εγκαταλείψουν, αλλά όλοι οι κάτοικοι, κατά έναν περίεργο τρόπο, ακύρωναν αυτές τις συναντήσεις την τελευταία στιγμή.

Πόρτες του Ολύμπου (Σπήλαιο Τσακαλόπετρας)

Η περιοχή Πόρτες του Ολύμπου, αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα γεωμαγνητικά μέρη της Ελλάδας. Σε αυτήν την περιοχή υπάρχουν οι μαρτυρίες για φώτα στον ουρανό, για ηλεκτρομαγνητικά πεδία αλλά κυρίως και για εξαφανίσεις κατοίκων της περιοχής. Συγκεκριμένα ένας κάτοικος αφού είχε εξαφανιστεί για 3 μέρες, όταν επέστρεψε περιέγραφε περίεργα πράγματα. Μέχρι και ότι αντίκρισε υπόγειες πόλεις.

Στην συγκεκριμένη περιοχή, υπάρχει μια πάρα πολύ σημαντική σπηλιά. Η σπηλιά της Τσακαλόπετρας. Το συγκεκριμένο σπήλαιο έχει μια ιστορία 600 ετών, από την εποχή της τουρκοκρατίας, όταν κάτοικοι του χωριού την χρησιμοποιούσαν σαν κρησφύγετο από τους Τούρκους αλλά και από τους Γερμανούς στην συνέχεια. Το συγκεκριμένο σπήλαιο, αποτέλεσε και σημείο συγκεντρώσεων της Φιλικής Εταιρείας. Επίσης λέγεται ότι το ισχυρό γεωμαγνητικό και ηλεκτρικό πεδίο, με το οποίο είναι φορτισμένη η συγκεκριμένη σπηλιά της Τσακαλόπετρας, έχει κινήσει το ενδιαφέρον και επιστημόνων της NASA ώστε να κάνουν τα δικά τους πειράματα.

Μέσα σε αυτό το σπήλαιο υπάρχει και ένα Εκκλησάκι στο οποίο η Φιλική Εταιρεία του Κοραή, είχε αφήσει έγγραφα-εντολές προς τους κατοίκους του χωριού, τα οποία έγγραφα σώζονται μέχρι και σήμερα.

Υπάρχουν οι μαρτυρίες ορειβατών του Χιονοδρομικού Ορειβατικού Κέντρου Ελασσόνας που αναφέρουν πως κάνοντας αναρρίχηση στην περιοχή του σπηλαίου ακούγανε πεντακάθαρα ομιλίες τις οποίες δεν μπορούσαν να εντοπίσουν από που έρχονταν.

Όπως θα διαπιστώσατε και εσείς μέχρι τώρα, οι θρύλοι και οι ιστορίες γύρω από αυτό το ιερό βουνό, είναι αμέτρητοι. Είτε πρόκειται για φυσικά φαινόμενα, είτε πρόκειται για ανεξήγητα γεγονότα, ή ακόμα και για μύθους που κρατάνε για χρόνια, ένα είναι σίγουρο, ότι ο Όλυμπος στην μυθολογημένη ιστορία, δεν αποτέλεσε τυχαία το σημαντικότερο μέρος της Ελλάδας... Δεν αποτέλεσε τυχαία, το κέντρο του κόσμου!

Ετυμολογία

Για την ετυμολογία της ορεινυμίας «Όλυμπος» έχουν εκφραστεί διάφορες εκδοχές (ουρανός, λαμπρός, ψηλός, βράχος κ.α.). Κατά μία εκδοχή, η λέξη Όλυμπος είναι προελληνικό τοπωνύμιο αγνώστου ετύμου, του οποίου η αρχική σημασία θα πρέπει να ήταν απλά «βουνό». [1] Οι Τούρκοι αποκαλούσαν το βουνό «Semavatevi», που σημαίνει «Ουράνια (δηλ. Θεϊκή) Κατοικία».

Οριοθέτηση

Ο Όλυμπος, το υψηλότερο βουνό της Ελλάδας βρίσκεται στα νοτιοδυτικά όρια της [Μακεδονίας](#) με τη [Θεσσαλία](#), ορίζοντας τα σύνορα των νομών [Πιερίας](#) και [Λάρισας](#) (συντεταγμένες 40°05'Β 22°21'Α). Η επίδραση της βροχής και του ανέμου σε συνδυασμό με τις συχνά βίαιες δυνάμεις της φύσης σμίλευσαν τη σημερινή μορφή του Ολύμπου που υψώνεται περήφανα σαν γιγάντιος πύργος σχεδόν στα 3.000m, χωρίς κανένα γύρω βουνό να αμφισβητεί την κυριαρχία του. Βρίσκεται μόλις 18 km από την παραλία του [Λιτόχωρου](#) και έτσι αρκετοί τολμηροί κατορθώνουν να συνδυάσουν αυθημερόν τις χιονισμένες κορυφές με ένα μπάνιο στις Ολυμπιακές ακτές.

Δορυφορική φωτογραφία της περιοχής του Ολύμπου

Τα όρια του βουνού εκτείνονται σχεδόν κυκλικά σε περίμετρο 150 km, με μέση διάμετρο 26 km ως εξής: στα βορειοδυτικά, ξεκινώντας από το βλαχοχώρι του Κοκκινόπλου, το Μακρύρεμα χωρίζει τον Όλυμπο από τον ορεινό όγκο της Βουλγάρας και στις βορειοανατολικές υπώρειες συναντούμε τα χωριά Πέτρα, Βροντού και Δίον ενώ στην ανατολική πλευρά υπάρχει η κωμόπολη του Λιτόχωρου, όπου καταλήγει το φαράγγι του [Ενιπέα](#) (Βύθου), που κόβει στη μέση τον ορεινό όγκο. Στη νοτιοανατολική πλευρά η χαράδρα της Ζηλιάνας αποτελεί φυσικό διαχωριστικό όριο από τον Κάτω Όλυμπο ενώ στις νοτιοδυτικές υπώρειες βρίσκονται τα χωριά Συκαμινέα και [Καρυά](#). Δυτικά τα όρια ορίζονται από τη Μονή Αγίας Τριάδας Σπαρμού και το χωριό Πύθιο.

Στις υπώρειες του Ολύμπου εκτείνεται το Ξηροκάμπι, ζώνη με χαμηλή βλάστηση και μικροπανίδα και πιο ανατολικά η εύφορη πεδιάδα του Δήμου Δίου, την οποία διασχίζουν τα ρέματα του Ολύμπου, προτού καταλήξουν στο Θερμαϊκό Κόλπο.

Γεωλογία

Ο Όλυμπος είναι ένα συμπαγές, σχετικά μικρό σε έκταση (600 τετραγωνικά χιλιόμετρα) αλλά πολύκορφο και βραχώδες βουνό με σχεδόν κυκλικό σχήμα. Από τα σχετικά νεώτερα βουνά μας, αφού η ηλικία των κυρίως πετρωμάτων του υπολογίζεται ότι δεν ξεπερνά τα 200.000.000 χρόνια, όταν το μεγαλύτερο τμήμα της Ελλάδας -και της Μεσογείου- βρισκόταν στον πυθμένα μιας ρηχής θάλασσας, όπου αποτέθηκαν τα κύρια υλικά, από τα οποία αργότερα σχηματίστηκαν τα σημερινά πετρώματα. Τα διάφορα γεωλογικά γεγονότα που ακολούθησαν, προκάλεσαν την ανάδυση όλης της περιοχής και τον βυθό της Θάλασσας. Πριν από 1.000.000 χρόνια οι παγετώνες κάλυψαν τον Όλυμπο και δημιούργησαν τα πλατώματα και τα κοιλάματα του βουνού. Με την άνοδο της θερμοκρασίας που ακολούθησε οι πάγοι έλιωσαν και οι χείμαρροι που δημιουργήθηκαν παρέσυραν μεγάλες ποσότητες θρυμματισμένων πετρωμάτων στα χαμηλότερα σημεία σχηματίζοντας τα αλλουβιακά ριπίδια που απλώνονται σ' ολόκληρη

την περιοχή από τους πρόποδες του βουνού μέχρι την θάλασσα.

Μορφολογία

Η πολύπλοκη γεωλογική ιστορία της περιοχής καταφαίνεται και από τη μορφολογία του Εθνικού Δρυμού και όλου του Ολύμπου: Χαρακτηριστικό του είναι οι βαθιές χαράδρες και οι δεκάδες ομαλές κορυφές, αρκετές από τις οποίες με υψόμετρο πάνω από 2.000m, όπως ο Άγιος Αντώνιος (2.815m), ο Καλόγερος (2.700m), η Τούμπα (2.801m) και ο Προφήτης Ηλίας (2.803m). Ωστόσο, οι κεντρικές, σχεδόν κάθετες βραχώδεις κορυφές είναι αυτές που εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη, στο ύψος του Λιτόχωρου όπου το ανάγλυφο του βουνού διαγράφει στον ορίζοντα ένα εμφανές «V» ανάμεσα σε δύο σχεδόν ισούψεις κορυφές: Στο αριστερό σκέλος είναι η ψηλότερη κορυφή της Ελλάδας, ο [Μύτικας](#) («Πάνθεον» - 2.918m) ενώ στο δεξιό, το [Στεφάνι](#), («Θρόνος Διός» – 2.909m) συνιστά την πιο εντυπωσιακή και απόκρημνη κορυφή του Ολύμπου, με τα τελευταία 200m, που υψώνονται κατακόρυφα, να είναι τα πιο απαιτητικά στην ανάβαση. Νοτιότερα, το [Σκολιό](#) (2η σε ύψος κορυφή με 2.912m), ολοκληρώνει ένα τόξο περίπου 200 μοιρών, με τις ορθοπλαγιές να σχηματίζουν στη δυτική πλευρά ως τείχος μια εντυπωσιακή βαραθρώδη αμφιθεατρική κοιλότητα βάρους 700m και περιφέρειας 1.000m: τα «Μεγάλα Καζάνια». Στην ανατολική πλευρά των ψηλών κορυφών, οι απότομες πλαγιές τους σχηματίζουν παράλληλες ζωνοειδείς πτυχώσεις, τα «Ζωνάρια». Από εκεί, ακόμα στενότερες και απότομες χαρακώσεις, τα «Λούκια» οδηγούν στην κορυφή.

Στη βόρεια πλευρά, ανάμεσα στο Στεφάνι και τον Προφήτη Ηλία, εκτείνεται το «Οροπέδιο των Μουσών» στα 2.550m ενώ νοτιότερα, στο κέντρο σχεδόν του ορεινού όγκου, συναντάμε το εκτεταμένο [αλπικό λιβάδι](#) της Μπάρας σε υψόμετρο 2.350m.

Οι πολλές χαράδρες και ρεματιές δίνουν στον Όλυμπο μια εικόνα σπάνιας ομορφιάς. Χαρακτηριστικότερες χαράδρες αυτή του Μαυρόλογγου-Ενιπέα (14 km) και του Μαυρατζά-Σπαρμού (13 km) που ενώνονται σχεδόν στη θέση Μπάρα και «κόβουν» τον ορεινό όγκο σε δύο ελλειψοειδή τμήματα. Στους νότιους πρόποδες, η μεγάλη ρεματιά της Ζιλιάνας, μήκους 13 km αποτελεί φυσικό σύνορο που χωρίζει το βουνό από τον Κάτω Όλυμπο. Επίσης υπάρχουν αρκετά βάραθρα καθώς και μια σειρά από σπήλαια, πολλά από τα οποία μένουν ακόμα ανεξερεύνητα. Η φύση και η διάταξη των πετρωμάτων σε συνδυασμό με το κλίμα ευνοούν την εμφάνιση πολλών πηγών, κυρίως κάτω από τα 2.000m, μικρών εποχιακών λιμνών και χειμάρρων, και ενός μικρού ποταμού, του [Ενιπέα](#), που οι πηγές του βρίσκονται στη θέση Πριόνια και οι εκβολές του στο Αιγαίο.

Η ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Από τα σχετικά νεώτερα βουνά μας, αφού η ηλικία των κυρίως πετρωμάτων του υπολογίζεται ότι δεν ξεπερνά τα 200.000.000 χρόνια, ο Όλυμπος είναι ένας σχετικά μικρός σε έκταση και σχεδόν στρογγυλός ορεινός όγκος. Πριν 200.000.000 χρόνια περίπου το μεγαλύτερο τμήμα της Ελλάδας -και της Μεσογείου- βρισκόταν στον πυθμένα μιας ρηχής θάλασσας, άπου αποτέθηκαν τα κύρια υλικά, από τα οποία αργότερα σχηματίστηκαν τα σημερινά πετρώματα. Τα διάφορα γεωλογικά γεγονότα που ακολούθησαν, προκάλεσαν την ανάδυση όλης της περιοχής και τον βυθό της Θάλασσας.

Πριν από 1.000.000 χρόνια οι παγετώνες κάλυψαν τον Όλυμπο και δημιούργησαν τα πλατώματα και τα κοιλώματα του βουνού. Με την άνοδο της θερμοκρασίας που ακολούθησε οι πάγοι έλιωσαν, και οι χείμαρροι που δημιουργήθηκαν παρέσυραν μεγάλες ποσότητες θρυμματισμένων πετρωμάτων στα χαμηλότερα σημεία σχηματίζοντας τα αλλουβιακά ριπίδια που απλώνονται σ' ολόκληρη την περιοχή από τους πρόποδες του βουνού μέχρι την θάλασσα.

Η επίδραση της βροχής και του ανέμου σε συνδυασμό με τις συχνά βίαιες δυνάμεις της φύσης σμίλευσαν τη σημερινή μορφή του Ολύμπου που υψώνεται σαν γιγάντιος πύργος στην Βόρεια Θεσσαλία.

Η πολύπλοκη γεωλογική ιστορία της περιοχής καταφαίνεται και από την γεωμορφολογία του Εθνικού Δρυμού και όλου του Ολύμπου: 52 κορυφές υψώνονται από τα 760 μ. (Παλαιόκαστρο) μέχρι τα 2.917 του Μύτικα, μεγάλες ρεματιές και βαθιές χαράδρες (Μαυράλογγος, Μακρύρρεμα, Ξεροβάκκι κ.ά.) βαθιές αμφιθεατρικές κοιλότητες (Μικρά και Μεγάλα Καζάνια, Μικρή και Μεγάλη Γούρνα, Ντρίστελα), σπήλαια και βάραθρα που πολλά ακόμα μένουν ανεξερεύνητα.

Η φύση και η διάταξη των πετρωμάτων σε συνδυασμό με το κλίμα ευνοούν την εμφάνιση πολλών πηγών, κυρίως κάτω από τα 2.000 μ., μικρών εποχιακών λιμνών και χειμάρρων, και ενός μικρού ποταμού, του Ενιπέα, που οι πηγές του βρίσκονται στη θέση Πριόνια και οι εκβολές του στο Αιγαίο.

Καταφύγια

1) Το Καταφύγιο "Σπήλιος Αγαπητός" στον Όλυμπο

«Σπήλιος Αγαπητός». Το Α΄ και αρτιότερο καταφύγιο της περιοχής βρίσκεται στη θέση «Μπαλκόνι» (ή «Εξώστης») σε ύψος 2.100m στην καρδιά του Μαυρόλογγου και ανήκει στην Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβατικών συλλόγων (Ε.Ο.Ο.Σ). Διαθέτει 110 κρεβάτια, νερό, ηλεκτρικό, τηλέφωνο (23520/81800), θέρμανση, κουβέρτες και εστιατόριο. Το διαχειρίζεται η Μαρία Ζολώτα και ο σύζυγός της, Διονύσης. Λειτουργεί από Μάιο έως Οκτώβριο 6π.μ-10μ.μ.

2) «Βρυσοπούλες». Το Β΄ καταφύγιο βρίσκεται δυτικά, πίσω από τη χαράδρα του Μαυρατζά στη θέση Βρυσοπούλες σε υψόμετρο 1.800m και είναι προσπελάσιμο και οδικώς από την περιοχή του Σπαρμού. Διαχειριστής είναι το στρατόπεδο του Κ.Ε.Ο.Α.Χ (Χιονοδρόμοι Στρατού – 24930/62163) από το 1961. Διαθέτει 30 κρεβάτια, κουζίνα, νερό, ηλεκτρικό, κεντρική

θέρμανση και τζάκι. Λειτουργεί όλο το χρόνο αλλά για τη διανυκτέρευση απαιτείται στρατιωτική άδεια.

3) «Χρήστος Κάκαλος». Βρίσκεται στη ΝΔ άκρη του οροπεδίου των Μουσών σε υψόμετρο 2.648μ. και ανήκει στον Ε.Ο.Ο.Α., το λειτουργεί από Μάη έως Οκτώβρη και διαθέτει 18 κρεβάτια, ηλεκτρικό, κουβέρτες, κουζίνα και νερό δεξαμενής. Διαχειριστής είναι ένας από τους πιο έμπειρους έλληνες ορειβάτες, ο γεωλόγος Μιχάλης Στύλλας.

4) «Σταυρός» («Δημήτριος Μπουντόλας»). Βρίσκεται στην Ανατολική πλευρά του Ολύμπου 9,5 km με ασφαλτόδρομο από το Λιτόχωρο σε ύψος 930m, μέσα στο δάσος της Μονής Διονυσίου. Διαχειριστής είναι ο Ε.Ο.Σ Θεσσαλονίκης, λειτουργεί όλο το χρόνο, κυρίως ως αναψυκτήριο και εστιατόριο και μπορεί να φιλοξενήσει 30 άτομα. Το διαχειρίζεται το ζεύγος Δουλιτσίνου. Τηλ: 23520/81687

5) «Γιώσος Αποστολίδης». Βρίσκεται στο οροπέδιο των Μουσών στο Διάσελο σε ύψος 2.760m και ανήκει στον Σ.Ε.Ο. Θεσσαλονίκης (τηλ.2310224710). Έχει δυνατότητα φιλοξενίας 80 ατόμων, διαθέτει ηλεκτρικό, νερό, τζάκι και οργανωμένη κουζίνα και είναι ανοιχτό από Ιούνιο-Οκτώβριο. Διαχειριστής είναι ο Δημήτρης Ζορμπάς.

6) "Πετρόστρουγκα". Βρίσκεται στο μονοπάτι της δεύτερης πιο κλασσικής διαδρομής του Ολύμπου (Δ10), ακολουθεί το ίδιο μονοπάτι για να φτάσει κάποιος στο Οροπέδιο των Μουσών. Το καταφύγιο βρίσκεται στα 1900μ. υψόμετρο και περιτριγυρίζεται από υπεραιωνόβια ρόμπολα. Έχει δυνατότητα να φιλοξενήσει 60 άτομα, διαθέτει οργανωμένη κουζίνα, ηλεκτρικό, νερό, τζάκι και είναι ανοιχτό όλο το χρόνο. Διαχειριστής του καταφυγίου είναι η Ελληνική Ομάδα Διάσωσης. Παρέχει οργανωμένο ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό και ένα από τα 3 ελικοδρόμια ανάγκης στον Όλυμπο (Σκούρτα, Οροπέδιο, στο Σπήλιο Αγαπητό) και ασύρματο ανάγκης έξω από το καταφύγιο και μέσα στο καταφύγιο.

Καταφύγια ανάγκης

1) «Άγιος Αντώνιος». Καταφύγιο Ανάγκης που βρίσκεται στην κορυφή Άγιος Αντώνιος σε ύψος 2.818m. Είναι εξοπλισμένο από την Ελληνική Ομάδα Διάσωσης με είδη πρώτης ανάγκης. Στο καταφύγιο υπάρχει ασύρματος για επικοινωνία σε περίπτωση ανάγκης.

2) «Η Καλύβα του Χριστάκη». Καταφύγιο Ανάγκης που βρίσκεται στην "Μεγάλη Γούρνα", σε ύψος 2.430m, στην διαδρομή του μονοπατιού Ε4, Κοκκινοπηλός - Σκάλα. Το καταφύγιο ΔΕΝ διαθέτει είδη πρώτης ανάγκης (υπάρχουν μόνο κρεβάτια) και υπάρχει για προστασία από άσχημες καιρικές συνθήκες.

*ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ Δ.ΜΠΟΥΝΤΟΛΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΣΤΑΥΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΥ ΥΨ.
950 Μ*

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΣΤΟ ΣΕΛΙ ΒΕΡΜΙΟΥ ΥΨ. 1600 Μ

* ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ*

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΑΝΑΓΚΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΑΓ.ΑΝΤΩΝΙΟΥ

*ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΔΙΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ <<ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ>>

ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΓΡΙΤΣΑ ΤΟΥ ΛΙΤΟΧΩΡΟΥ <<SUMMI ZORO>>

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ

<u>ΟΝΟΜΑΣΙΑ</u>	<u>ΥΨΟΜΕΤΡΟ</u>	<u>ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ</u>
Άγιος Αντώνιος	2817 μ.	9 άτομα
Άνω Πηγάδι	1400 μ.	18 άτομα
Χριστάκη	2550 μ.	10 άτομα

Βρυσσούλες	2450 μ.	6 άτομα
Λιβαδάκι -Φυλάκιο Εθν. Δρυμού	2100 μ.	5 άτομα
Σαλατούρα -Πυροφυλάκιο	1850 μ.	6 άτομα

ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΚΟΡΥΦΩΝ

Στις κορυφές του Ολύμπου, «Πάνθεον» και «Θρόνο Διός» (Μύτικα και Στεφάνι αντίστοιχα), όπου τοποθέτησαν την κατοικία του Δωδεκάθεου, οι αρχαίοι πιθανότατα δεν επιχειρήσαν ποτέ να πατήσουν, όπως φανερώνει η απουσία σχετικών στοιχείων. Φθάνανε όμως σίγουρα μέχρι την πλησιέστερη κορυφή, που σήμερα καλούμε Άγιο Αντώνιο, απ'όπου είχαν οπτική επαφή με την κορυφή και εκεί αφήναν τα αφιερώματά τους, όπως μαρτυρούν σχετικά πρόσφατα αρχαιολογικά ευρήματα.

Τα νεώτερα χρόνια μια σειρά εξερευνητών προσπάθησε να μελετήσει το βουνό και να κατακτήσει, ανεπιτυχώς, την κορυφή του: ενδεικτικά αναφέρουμε τον Γάλλο αρχαιολόγο Leon Heuzey (1855), τον Γερμανό γεωγράφο Heinrich Barth (1862) και τον Γερμανό μηχανικό Edward Richter, που το 1911, προσπαθώντας να κατακτήσει την κορυφή θα πιαστεί αιχμάλωτος από ληστές, που πιθανότατα είχαν πολιτικά κίνητρα, καθώς η περιοχή βρισκόταν ακόμα υπό τουρκικό ζυγό. Ήταν ένα χρόνο μετά την απελευθέρωση, στις 2 Αυγούστου 1913, που κατακτήθηκε η απάτητη -μέχρι εκείνη τη στιγμή- κορυφή του Ολύμπου. Οι Ελβετοί Frederic Boissonnas και Daniel Baud-Bovy, με τη βοήθεια ενός κυνηγού αγριοκάτσικων από το Λιτόχωρο, του Χρήστου Κάκαλου, έγραψαν το όνομά τους στην ιστορία της ψηλότερης κορυφής της Ελλάδας. Ο Κάκαλος, που είχε μεγάλη εμπειρία στον Όλυμπο, ήταν και ο πρώτος από τους τρεις που σκαρφάλωσε στο Μύτικα. Στη συνέχεια και μέχρι το θάνατό του, το 1976, θα γίνει ο επίσημος οδηγός του Ολύμπου. Μαζί του θα κατακτήσει το 1921 ο Ελβετός Marcel Kurz τη δεύτερη κορυφή του Ολύμπου, το Στεφάνι.

Αποτέλεσμα των εξερευνήσεων του Kurz ήταν η έκδοση, το 1923, του θαυμάσιου βιβλίου «Le Monte Olympé» που περιελάμβανε και τον πρώτο λεπτομερή χάρτη των κορυφών. Το 1928 θα ανεβεί με τον Κάκαλο στον Όλυμπο και ο ζωγράφος Βασίλης Ιθακήσιος, φθάνοντας στη σπηλιά που θα ονομάσει «Άσυλο των Μουσών» και θα περάσει πολλά καλοκαίρια, ζωγραφίζοντας θέματα από το βουνό. Αργότερα, ο Όλυμπος θα φωτογραφηθεί και θα

χαρτογραφηθεί αναλυτικά ενώ στις πιο απόκρημνες κορυφές του θα λάβουν χώρα μια σειρά από επιτυχημένες αναρριχήσεις καθώς και χειμερινές αναβάσεις υπό δύσκολες καιρικές συνθήκες.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

Στον Όλυμπο υπάρχει ένα εκτεταμένο δίκτυο μονοπατιών τα περισσότερα των οποίων χρησιμοποιούνταν από αρχαιοτάτων χρόνων, όπως αυτό από το Δίον προς τις κορυφές του βουνού, το οποίο είχε εγκαταλειφθεί πλήρως επαναχρησιμοποιήθηκε ευρέως το 2004 όταν αποφασίστηκε η διέλευση του ορειβατικού μαραθωνίου Olympus Marathon από αυτό. Η κατασκευή των περισσότερων μονοπατιών έλαβε χώρα κυρίως για την ανάπτυξη της υλοτομίας και της κτηνοτροφίας ενώ μόλις τα τελευταία 50 και χρόνια παλιά και νέα μονοπάτια άρχισαν να χρησιμοποιούνται για λόγους αναψυχής.

Όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή αλλά και την πυκνότητα των υπαρχόντων μονοπατιών, αυτά μπορούν να χωριστούν σε δύο πλευρές την ανατολική πλευρά και τη βόρεια πλευρά. Βέβαια, μονοπάτια υπάρχουν και στις υπόλοιπες πλευρές του βουνού αλλά είναι σαφώς λιγότερα. Η ανατολική πλευρά του Ολύμπου είναι η περισσότερο επισκεπτόμενη. Από εδώ περνάει και το Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 το οποίο ακολουθεί ο περισσότερος κόσμος για να προσεγγίσει τις ψηλές κορυφές του βουνού.

Το E4 ξεκινάει από το Λιτόχωρο και μέσα από το πανέμορφο φαράγγι του Εννιπέα φτάνει στα Πριόνια (1060m) όπου και υπάρχει εστιατόριο το οποίο είναι κάθε μέρα ανοιχτό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και τα Σαββατοκύριακα τους χειμερινούς μήνες. Από τα Πριόνια το μονοπάτι συνεχίζει μέσα από εναλλασσόμενο δάσος οξιάς και πεύκου ανηφορίζει προς μέσα από το ρέμα του Μαυρόλογγου για να φτάσει τελικά στο καταφύγιο “Σπήλιος Αγαπητός”. Στα μισά περίπου της διαδρομής υπάρχει διακλάδωση του μονοπατιού με το μονοπάτι που οδηγεί στο Λιβαδάκι. Συνεχίζοντας από το καταφύγιο το μονοπάτι αφήνει το δάσος πίσω του και μέσω της Χονδρομεσοράχης φτάνει στην αλπική ζώνη και στην κορυφή της Σκάλας (2866m). Από εκεί κάποιος μπορεί να προσεγγίσει το Μύτικα (2918m) ή το Σκολιό (2912m). Στη συνέχεια το E4 κατηφορίζει προς τη Μεγάλη Γούρνα, όπου βρίσκεται και το καταφύγιο ανάγκης Χριστάκι και ακολουθώντας το χωματόδρομο, ο οποίος ανοίχθηκε και διαπλατύνθηκε για να εξυπηρετήσει τους κτηνοτρόφους της περιοχής, για να φτάσει τελικά στον Κοκκινοπηλό.

Η δεύτερη πιο πολυεπισκεπτόμενη διαδρομή είναι αυτή που ξεκινάει από τη Γκορτσιά και φτάνει μέσω της Πετρόστρουγγας στο Οροπέδιο των Μουσών. Η διαδρομή αυτή έχει αρκετές διακλαδώσεις (Προς Πριόνια, προς Κορομηλιά, προς καταφύγιο Κρεβάτια) και είναι πιο ομαλή

από το Ε4, κινείται μέσα σε πολύ όμορφο δάσος οξιάς, πεύκων και ρομπόλων έχοντας καταπληκτική θέα προς την παραλία της Πιερίας. Οι παραπάνω διαδρομές εκτός από μεγάλο αριθμό επισκεπτών είναι και οι πιο εύκολες, με αποτέλεσμα τη πολύ συχνή διέλευση μουλαριών τα οποία τροφοδοτούν τα καταφύγια από την ανατολική πλευρά του Ολύμπου.

Άλλες λιγότερο δημοφιλείς και σαφώς πιο δύσκολες διαδρομές αποτελούν το Ανάθεμα και το Γουμαροστάλι, διαδρομή που ξεκινάει από τα Πριόνια και φτάνει κατευθείαν στο Οροπέδιο των Μουσών μέσω χαρακτηριστικής κόψης. Τα μονοπάτια του Ολύμπου εξυπηρετούν όλο τον κόσμο μιας και διαφέρουν αρκετά μεταξύ τους τόσο από πλευράς δυσκολίας όσο και απόστασης.

Όσον αφορά τη βόρεια πλευρά του βουνού από το 2004 ξεκίνησε μία πολύ καλή προσπάθεια για την αναβίωση όλων των παλαιών μονοπατιών από τους Βασίλη Μαμούρη και Γιάννη Μαυρίδη. Αποτέλεσμα ήταν η έκδοση ενός οδηγού με τίτλο “Δίκτυο Μονοπατιών Βορείου Ολύμπου” ο οποίος διανέμεται δωρεάν από τη διαδικτυακή πύλη www.dion.gr στην Ενότητα Όλυμπος.

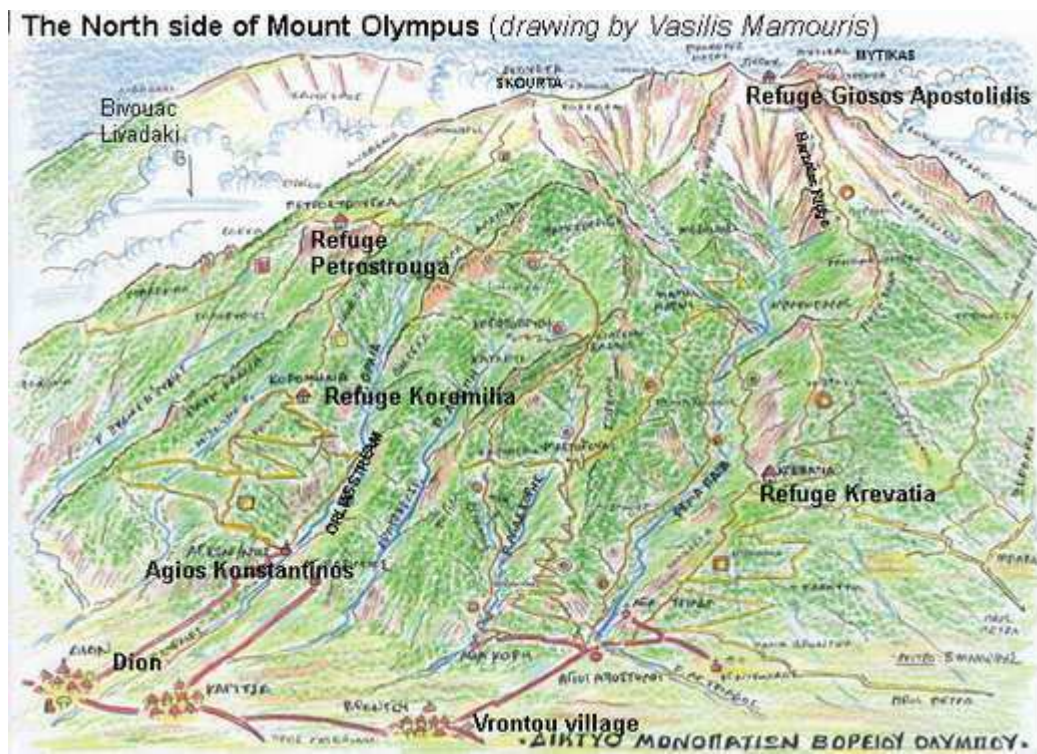
Πεζοπορικές διαδρομές στις δυτική και νότια πλευρές του Ολύμπου δεν είναι πολλές αλλά αρκετές για να προσελκύσουν τον κάθε επισκέπτη. Την πιο ενδιαφέρουσα ίσως από αυτές αποτελεί η διαδρομή Ξερολάκι η οποία κινείται μέσα από το ρέμα του Ναούμ και περνώντας από την μέσα μεγαλύτερη πρῶην παγετώδη και πιο απομονωμένη κοιλάδα του Ολύμπου τα Μεγάλα Καζάνια οδηγεί στο Οροπέδιο των Μουσών. Άλλες διαδρομές αποτελούν το μονοπάτι από τις Βρυσσούλες, από την Καρυά και από το Λιτόχωρο μέσω του καταφυγίου ανάγκης στο Λιβαδάκι.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ ΟΛΥΜΠΟΣ

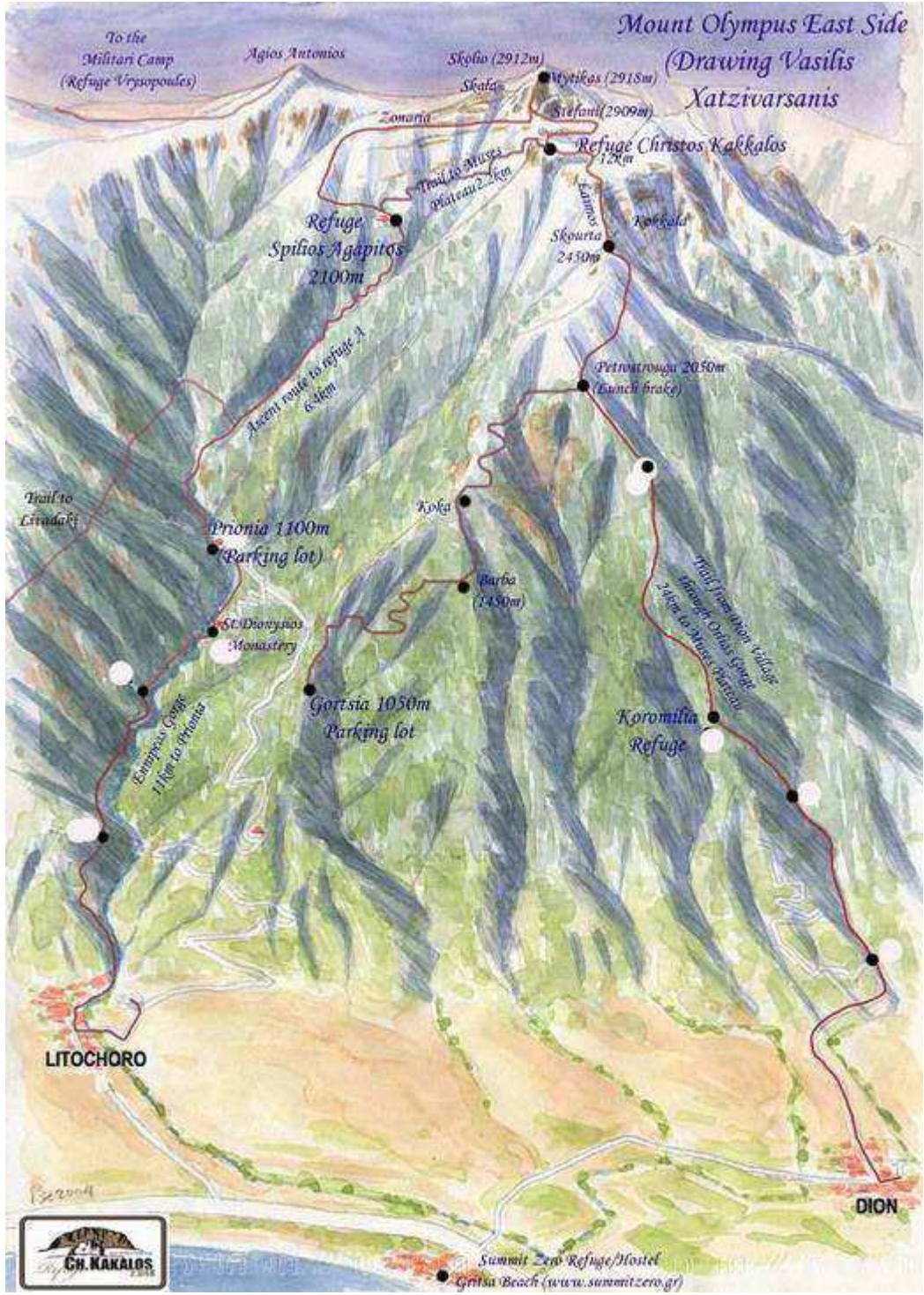
Ο Όλυμπος είναι αναμφίβολα το πιο δημοφιλές βουνό της Ελλάδας. Το εντυπωσιακό του ύψος, η μυθική του γοητεία και η εύκολη προσβασιμότητα τον καθιστούν πόλο έλξης για χιλιάδες επισκέπτες από κάθε γωνιά του κόσμου. Οι δρόμοι και τα μονοπάτια που διασχίζουν τον ορεινό όγκο, δίκτυο άριστα διατηρημένο στην πλειοψηφία του, δίνει την ευκαιρία στον πεζοπόρο και στον επισκέπτη που δεν έχει ειδικά ορειβατικά ενδιαφέροντα ή γνώσεις να γνωρίσει από κοντά τον Όλυμπο, τις ποικιλίες της χλωρίδας και της πανίδας και το φυσικό κάλλος του. Κυριότερο είναι το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε4 που κινείται δυτικά από Λιτόχωρο προς τις κορυφές, μέσα από το φαράγγι του Ενιπέα. Επίσης υπάρχει το Εθνικό Μονοπάτι Ο2, που συνδέει τις κορυφές προς τα νότια με το Πήλιο.

Σε πολλά σημεία υπάρχουν καθιστικά κοντά σε πηγές και βρύσες που προσφέρουν στιγμές ξεκούρασης και περισυλλογής στους επισκέπτες. Η Δασική Υπηρεσία (Διεύθυνση Δασών Πιερίας) έχει τοποθετήσει σε διάφορα σημεία ενημερωτικές πινακίδες με τον χάρτη του Εθνικού Δρυμού και χρήσιμες οδηγίες. Οι επισκέπτες που έχουν αρκετό χρόνο στη διάθεσή τους, ιδανικά μπορούν να ανεβούν στην κορυφή από τη δεύτερη διαδρομή και να κατεβούν από την πρώτη, διανυκτερεύοντας στα καταφύγια.

The North side of Mount Olympus (drawing by Vasilis Mamouris)

ΜΣΤΑ
ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ
ΤΩΝ ΘΕΩΝ

ΠΑΝΙΔΑ

Στον Όλυμπο έχουν καταγραφεί 32 είδη θηλαστικών με πιο γνωστά το αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra*), το ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*), το λύκο (*Canis lupus*), το αγριογούρουνο (*Sus scrofa*), την αλεπού (*Vulpes vulpes*), το κουνάβι (*Martes foina*), το σκίουρο (*Sciurus vulgaris*), το τσακάλι (*Canis aureus*), την αγριόγατα (*Felis sylvestris*), κ.α. Επίσης έχουν εντοπιστεί 108 είδη πτηνών τα οποία βρίσκουν καταφύγιο στα απρόσιτα δάση και στις απόκρημνες βραχώδεις πλαγιές. Ορισμένα από τα παραπάνω είδη πανίδας όπως το αγριόγιδο, ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*) και οι σπάνιοι δρυοκολάπτες, είναι απειλούμενα είδη, τα οποία προστατεύονται με διεθνείς συμβάσεις. Παράλληλα, στα ρέματα και στις λιμνούλες συναντάμε

ένα σημαντικό αριθμό αμφιβίων κι ερπετών καθώς και έναν τεράστιο αριθμό πεταλούδων για τις οποίες ο Όλυμπος φημίζεται.

Εθνικός δρυμός Ολύμπου

Το ψηλότερο βουνό μας, η κατοικία των δώδεκα Θεών της αρχαιότητας, είναι και η πρώτη περιοχή για την οποία εφαρμόστηκε πριν από 50 χρόνια, ειδικό καθεστώς προστασίας στην χώρα μας με την κήρυξη του ως Εθνικού Δρυμού το 1938.

Σκοπός της κήρυξης αυτής ήταν «...η διατήρηση στο διηνεκές του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, δηλαδή της άγριας χλωρίδας, της πανίδας και του φυσικού τοπίου, καθώς και των πολιτιστικών και άλλων αξιών της...». Ακόμα, η ανακήρυξη του Δρυμού έγινε με σκοπό την ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας παράλληλα με την περιβαλλοντική εκπαίδευση του κοινού και την ανάπτυξη του τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή.

Με ειδική νομοθεσία έχει απαγορευτεί κάθε είδους εκμετάλλευση στην ανατολική πλευρά του βουνού σε έκταση 40.000 στρεμμάτων περίπου που αντιπροσωπεύει τον πυρήνα του Δρυμού. Μια ευρύτερη περιοχή γύρω από τον πυρήνα, χαρακτηρίστηκε «περιφερειακή ζώνη του Δρυμού», ώστε η διαχείριση και εκμετάλλευσή της να γίνεται έτσι ώστε να μην επηρεάζει αρνητικά την προστασία του πυρήνα.

Σήμερα, μετά από ειδική μελέτη, ο Δρυμός έχει επεκταθεί σε μian έκταση 234.000 στρεμμάτων. Διοικητικά ο Δρυμός ανήκει στους Νομούς Πιερίας και Λάρισας, η οριογραμμή του διατρέχει περιοχές των δήμων Δίου, Λιτοχώρου, Ανατολικού Ολύμπου, Πέτρας, Ολύμπου και της κοινότητας Καρυάς. Το χαμηλότερο υψόμετρο βρίσκεται στα 600m, ενώ η κορυφή του, ο Μύτικας στα 2.918m.

Ο Όλυμπος είναι παγκόσμια γνωστός τόσο για τα οικολογικά χαρακτηριστικά και την ανεπανάληπτη φυσική ομορφιά του, όσο και για την σχέση του με την αρχαία ελληνική μυθολογία. Η ποικιλία των οικοτόπων του είναι εκπληκτική. Η έντονη ποικιλότητα του ανάγλυφου του Ολύμπου, ο διαφορετικός προσανατολισμός των πλαγιών, το πέτρωμα, το μεγάλο ύψος και η μικρή απόσταση των κορυφών από τη θάλασσα, δημιουργούν μεγάλη ποικιλία τύπων βλάστησης και βιοτόπων. Η σημασία του Δρυμού έχει αναγνωριστεί όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη και παγκόσμια.

Το 1981 η UNESCO ανακήρυξε τον Όλυμπο «Διατηρητέο Οικοσύστημα της Παγκόσμιας Βιόσφαιρας». Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει συμπεριλάβει τον Όλυμπο στις «Σημαντικές για την Ορνιθοπανίδα Περιοχές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας». Έχει επίσης καταχωρηθεί στον κατάλογο του ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000 ως «ζώνη ειδικής προστασίας» και «τόπος κοινοτικού ενδιαφέροντος».

Μετά την ανακήρυξη του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου ο Θεσμός των Εθνικών Δρυμών επεκτάθηκε. Μέχρι σήμερα έχουν ανακηρυχτεί δέκα Εθνικοί Δρυμοί σ' ολόκληρη την χώρα που εκτείνονται από το βορειοδυτικό άκρο της χώρας μέχρι το Λιβικό Πέλαγος και περιλαμβάνουν ορισμένα από τα πιο χαρακτηριστικά τοπία με εξαιρετική ποικιλία βιοτόπων και άγριας ζωής.

ΠΡΟΣΕΓΓΗΣΗ ΘΕΜΑΤΟΣ ΜΕΣΩ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1)Φύλο

Αγόρι

Κορίτσι

2)Ηλικία

15-16

16-18

άνω των 18

3)Πιστεύετε ότι ο σχηματισμός του προσώπου του Διός στο στεφάνι είναι φυσικό φαινόμενο ή δημιούργημα του ανθρώπου για την αύξηση του τουρισμού στην περιοχή μας ;

Φυσικό φαινόμενο

Δημιούργημα του ανθρώπου

4) Κατά τι γνώμη σας πιστεύετε ότι υπάρχει σε κάποιο μέρος του Ολύμπου,ένας θησαυρός τον οποίο οι άνθρωποι δε μπορούν να φτάσουν ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

5) Πόσο πιστεύετε ότι έχει βοηθήσει ο Όλυμπος,τόσο στην οικονομική όσο και στην πολιτισμική ανάπτυξη της περιοχής μας ;

ΚΑΘΟΛΟΥ

ΛΙΓΟ

ΑΡΚΕΤΑ

ΠΟΛΥ

• Αν ναι,αναφέρετε μερικούς τρόπους με τους οποίους έχει συμβάλλει στην ανάπτυξη της περιοχής:

.....
.....

6)Ένα από τα πιο πολυσυζητημένα ανεξήγητα φαινόμενα που διαδραματίζονται στον Όλυμπο,είναι το χωριό Σκοτεινά,το οποίο ερημώθηκε λόγω των παράξενων γεγονότων που συνέβαιναν εκεί. Θα επιχειρούσατε ποτέ να το επισκεφτείτε ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

7)Πιστεύετε ότι τα εκπαιδευτικά προγράμματα βοηθούν στην καλύτερη εκμάθηση της ιστορίας του Ολύμπου ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

8) Γνωρίζετε ότι ο Όλυμπος αποτελεί πηγή έμπνευσης πολλών σύγχρονων και όχι μόνο καλλιτεχνών ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

9) Κατά τη γνώμη σας πιστεύετε ότι το μαγνητικό πεδίο στον Όλυμπο είναι φυσικό ή απλά ένα κατασκεύασμα των ανθρώπων ;

Φυσικό

Κατασκεύασμα των ανθρώπων

10) Γνωρίζετε ποιος ήταν ο πρώτος άνθρωπος που περπάτησε μέχρι το Μύτικα ;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

11) Η ζωή στα καταφύγια του Ολύμπου είναι απλοϊκή, απομακρυσμένη από τους γρήγορους ρυθμούς των σύγχρονων αστικών κέντρων. Θα επιχειρούσατε να διανυκτερεύσετε εκεί;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

12) Γνωρίζετε ότι τα βότανα του Ολύμπου παρουσιάζουν πληθώρα θεραπευτικών ιδιοτήτων?

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΘΕΜΑ:

ΟΜΑΔΑ Α:

Ευαγγελία Αλεξοπούλου
Έλενα Κατσιδη
Θανάσης Ντούφας
Νίκος Πίγκας
Ευάγγελος Μπόλλος

ΟΜΑΔΑ Β:

Χρήστος Βελώνης
Αθανασία Παλάσκα
Κωνσταντίνος Σκρέτας
Ελευθερία Τριανταφύλλου
Ιφιγένεια Τριανταφύλλου

ΟΜΑΔΑ Γ:

Δήμητρα Κυριζοπούλου
Ιωάννα Παπαγιάννη
Ιωάννα Ντεμίρη
Μαρία Παρλάτζα
Νάσια Παρρά

ΟΜΑΔΑ Δ:

Βάγια Μηνά
Ιωάννα Λάλου
Βιργινία Μάγκα
Νίκη Κυριακού
Ναυσικά Γιουλβάνη

Υπεύθυνη καθηγήτρια Βαϊοπούλου Άννα

PROJECT ΟΛΥΜΠΙΟΣ

Στο φετινό PROJECT Όλυμπος, στόχοι των μαθητών ήταν να γνωρίσουν τον Όλυμπο καλύτερα και να μάθουν αρκετές πληροφορίες σχετικά με το πιο ιστορικό βουνό της Ελλάδας.

Κύριοι στόχοι ήταν η καταγραφή πληροφοριών σχετικά με την χλωρίδα και την πανίδα στον Όλυμπο, καθώς και η

γνώση κάποιων αξιόλογων ανεξήγητων φαινομένων. Επίσης στόχος των μαθητών ήταν να εξερευνήσουν τα καταφύγια του Όλυμπου και να μάθουν μέσα από την έρευνα ποια ήταν η θέση του Ολύμπου απο την Ομηρική εποχή μέχρι σήμερα στον χώρο της τέχνης, της ποίησης και της λογοτεχνίας.

Τελευταίος και ιδιαίτερος στόχος των μαθητών ήταν να μάθουν πως δημιουργήθηκε το παγκοσμίου φήμης βουνό στο πέρασμα των αιώνων.

Ιστοσελίδες που επισκεφτήκαμε για την καταγραφή των πληροφοριών

www.olympos.wikipedia.gr

[www.ανεξηγητα φαινόμενα .gr](http://www.ανεξηγηταφαινόμενα.gr)

[www.olympos .gr](http://www.olympos.gr) Εικόνες για τον Όλυμπο

[www.Καταφύγια Όλυμπου .gr](http://www.ΚαταφύγιαΌλυμπου.gr)

[www.Ορειβατικές πεζοπορίες στο Όλυμπο.gr](http://www.ΟρειβατικέςπεζοπορίεςστοΌλυμπο.gr)

[www.Όλυμπος εβδομο Λύκειο Λάρισας.gr](http://www.ΌλυμποςεβδομοΛύκειοΛάρισας.gr)